

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/326224867>

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İstihdama İlişkin Beklenti Düzeylerinin Ölçülmesi: DPÜ Kütahya Sosyal Bilimler MYO Örneği

Conference Paper · May 2016

CITATION

1

READS

53

3 authors:

Hüseyin Önder

Dumlupınar Üniversitesi

52 PUBLICATIONS 51 CITATIONS

SEE PROFILE

Şerife Önder

Dumlupınar Üniversitesi

41 PUBLICATIONS 117 CITATIONS

SEE PROFILE

Fatih Akbaş

Ordu Üniversitesi

8 PUBLICATIONS 1 CITATION

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Effect of Foreign Direct Investment on Export Level of Smes: An Analysis of Smes from the Perspectives of European Countries [View project](#)

the research for a new model in the earnings management [View project](#)

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İstihdama İlişkin Beklenti Düzeylerinin Ölçülmesi: Dpü Kütahya Sosyal Bilimler MYO Örneği

Hüseyin ÖNDER

Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya
huseyin.onder@dpu.edu.tr

Şerife ÖNDER

Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya
serife.onder@dpu.edu.tr

Fatih AKBAŞ

Öğr. Gör. Ordu Üniversitesi, Ordu
fatihakbas@odu.edu.tr

Özet

Meslek yüksekokullarının temel amacı, işletmelerin ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip ara insan gücü yetiştirmektir. Türkiye’de meslek yüksekokullarının ve mezunlarının sayısı artarken bir yandan da işletmelerde ihtiyaç duyulan yeterli bilgi ve beceriye sahip nitelikli ara eleman temini konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu sorunun temel nedeni meslek yüksekokullarında verilen eğitimin, iş dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda revize edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda mezunların işsiz kalmalarına ya da eğitimini aldıkları alanda istihdam edilmemelerine neden olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı meslek yüksekokulu sosyal program öğrencilerinin, mezun olduktan sonra istihdam edilmelerine ilişkin beklenti düzeylerini tespit etmektir. Veriler Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda 8 farklı sosyal programa (Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Pazarlama, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Bankacılık ve Sigortacılık, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Emlak ve Emlak Yönetimi ve İşletme Yöneticiliği) kayıtlı 310 öğrenciye anket uygulanarak elde edilmiştir. Çalışma sonucunda meslek yüksekokulu sosyal program öğrencilerinin, eğitim sürecinde edindikleri mesleki bilgi ve becerileri iş hayatına aktarabileceklerini dolayısıyla da iş bulabileceklerini düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu Sosyal Program Öğrencileri, İstihdam, Beklenti Düzeyi

THE MEASUREMENT OF THE EXPECTATION LEVEL OF VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS RELATED WITH EMPLOYMENT: DUMLUPINAR UNIVERSITY KÜTAHYA VOCATIONAL HIGH SCHOOL OF SOCIAL SCIENCE SAMPLE

Abstract

The main purpose of vocational high school is to train qualified labor force which is needed by businesses. On the one hand, the number of vocational schools and graduates are increasing in Turkey, on the other hand serious shortages are seen in recruitment of qualified intermediate staff, which have enough knowledge and skill. The main reason of this problem is originated from endowed education at vocational school, which could not overhauled for the business world needs well. Therefore, students become unemployed, or could not employed in educated areas after graduates.

The aim of this study is to determine the expectation level of vocational school students related with employment after graduation. Data is attained by making questionnaire to 310 students at 8 different social programme at Dumlupınar University Kütahya Social Sciences Vocational High School (Accounting and Tax Applications, Marketing, Office Management and Executive Assistant, Banking and Insurance, Tourism and Hotel Management, Tourism and Travelling Services, Real Estate

Management and Business Management). According to findings, social programme students of vocational school can transfer their occupational knowledge and skills to business life, and so it is decided that they can easily find a job.

Keywords: Social Programme Students of Vocational High School, Employment, The Expectation Level

GİRİŞ

İşsizlik hem gelişmiş, hem az gelişmiş hem de gelişmekte olan tüm ülkeler için çözülmesi gereken en önemli sorunlardan birisidir. Özellikle eğitilmiş ve genç yaşta olan bireylerin işsizliği daha dikkat çekicidir. Çünkü gençler toplumun geleceğe yönelik üretim potansiyelini oluşturmaktadır. Ekonomik açıdan sadece üretim boyutuyla değil aynı zamanda sağlıklı ve mutlu bir toplum yaratılması açısından da gençlerin bugün yaşadıkları koşullar önemlidir. Ayrıca eğitilmiş kişilerin işsizliği, ekonomik anlamda eğitim yatırımlarının getirisini düşürmesi açısından da önemli bir sorun teşkil etmektedir. Dolayısıyla tüm ülkeler özellikle eğitilmiş ve genç yaşta olan bireylerin işsizliğine karşı mücadele ederek istihdamı arttırma çabası içerisinde (Aksoy,2007:130). Bireyler eğitim için harcadıkları zaman ve paraya, bir meslek sahibi olmak için katlanmaktadırlar. Dolayısıyla da üniversiteden öğrendiği bilgi ve beceriler sonucunda mezun olduktan sonra elde edeceği kazanç ile yapmış olduğu yatırımın getirisini güvence altına almak isteyecektir (Ünal,1990:108).

Eğitim ve istihdam ilişkisi açısından farklı görüşler bulunmakla beraber bu görüşleri 4 başlık altında toplamak mümkündür. Bu görüşlerden ilki olan insan sermayesi kuramına göre eğitim, insanlara ekonomiyi yönetmek ve geliştirmek için beceriler kazandırmaktadır. Dolayısıyla eğitim insan sermayesine yapılan bir yatırımdır. Bir diğer görüşe göre eğitim yalnızca mesleki faaliyetleri yerine getirmek için beceri sağlamakla kalmaz aynı zamanda toplumda yukarıya doğru hareketliliği sağlayan değerleri de öğretir. Bu iki görüşte eğitim ile istihdam arasında bir ilişkinin olduğunu ve eğitimin hem ekonomik hem de toplumsal gelişmeye katkıda bulunduğunu savunur. Üçüncü bir görüşe göre eğitim ile kazanılan özellikler üretken özellikler değildir. Buna göre verimlilik “iş” le ilgili bir özellik olduğundan eğitim ile ilgili özellikler sadece bireyin işe uyumlaştırılmasında kullanılabilir. Dördüncü ve son görüşe göre ise mezunların zihnine yerleşmiş ve alışılmış bir uygulama olan bireyleri eğitimsel niteliklerine göre belli işlere alma durumu, yeni iş arayanlar için böyle bir ilişkinin varlığına inanmalarına neden olmaktadır. Bu iki görüşte eğitim ile istihdam arasında ilişki olmadığını savunan görüşlerdir (Ünal,1990:40).

Son yıllarda mesleki eğitim veren meslek yüksekokullarının sayısının artmasına rağmen gençlerin büyük bir bölümü yüksek gelir ve güvence sağlayan mesleklerin fakülte eğitimi ile gerçekleşeceğini düşünmektedirler. Dolayısıyla da yükseköğrenim yapmak isteyen gençler meslek yüksekokullarında eğitim almak istememektedirler. Temel amacı nitelikli ara eleman yetiştirmek olan meslek yüksekokullarının çağdaş bir eğitim anlayışı çerçevesinde ve iş dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda revize edilmesi gerekmektedir. Bunun için de meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin çalışma hayatından beklentilerini belirlemek, meslek yüksekokulları ile ilgili yapılacak düzenlemelerde hayati önem taşımaktadır (Fırat ve Özel,2003: 27).

Bu çalışmanın amacı meslek yüksekokulu sosyal program öğrencilerinin, mezun olduktan sonra istihdam edilmelerine ilişkin beklenti düzeylerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin;

- Kişisel bilgileri (Yaş, cinsiyet, bölüm, gelir düzeyleri, ikamet bilgileri),
- Orta öğretim geçmişleri ve meslek yüksekokulunu tercih nedenleri,
- Meslek yüksekokulunun öğreniminin öğrenciyeye sağladığı katkılar,
- Öğretim elemanları, laboratuvar/atölye ve derslerin istihdamlarına yönelik yeterliliği,
- Mezun olduktan sonra çalışmak istedikleri sektör ve iş bulma yöntemleri,

- Meslek alanlarını sevme ve meslek alanı ile ilgili istihdamlarına yönelik beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Çalışma kapsamında Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda 8 farklı programda öğrenim gören 2.sınıf öğrencileri ile yüz yüze anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Örneklem olarak Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Pazarlama, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Bankacılık ve Sigortacılık, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Emlak ve Emlak Yönetimi ve İşletme Yöneticiliği bölümlerinde kayıtlı 310 öğrenci tesadüfi olarak belirlenmiştir. Evreni oluşturan Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 2.sınıf öğrencilerinin sayısı 1884'tür.

Anket soruları hazırlanırken Yazçayır vd.; 2015, Kaya 2014, Kuzu ve Özdemir, 2004 çalışmalarından faydalanılmıştır. Çalışma sonuçları SPSS 18.0 paket programına aktararak çözümlene yapılmıştır. Veriler frekans dağılımları ve yüzde şeklinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerine ve cinsiyetlerine göre frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de yer almaktadır. Buna göre ankete katılan 310 öğrencinin 142'si erkek, 168'i kız öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Bölüm ve Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Dağılımları

Bölümler ve Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Bankacılık ve Sigortacılık	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	36	0,12
İşletme Yöneticiliği	42	0,14
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	48	0,15
Pazarlama	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	42	0,14
Genel Toplam	310	1,00
Erkek	142	0,46
Kız	168	0,54
Genel Toplam	310	1,00

Hazırlanan Anket ile öğrencilere mezun olduktan sonra istihdam edilmelerine ilişkin beklentilerinden önce MYO' da aldıkları eğitimin, MYO donanımının, meslek elemanlarının bilgi ve becerileri ile yapmış oldukları stajın yeterliliği hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 2'de raporlanmıştır. Tablo 2'de yer alan bulgulara göre, öğrencilerin %54'ü okulda alınan eğitimin alanıyla ilgili iş bulmada yeterli olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %20'si ise alınan eğitimin yetersiz olduğunu belirtirken, % 26'sı bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler meslek derslerine giren öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerini değerlendirdiklerinde %13'ü yetersiz, % 12'si ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %75'i gibi çok büyük bir oranı meslek elemanlarının birikiminin yeterli düzeyde olduğunu düşünmektedir. 2. Sınıfların hali hazırda yapmış oldukları stajın kendi alanlarıyla ilgili tecrübe kazandırdığına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde %63'ünün stajın kendi alanlarıyla ilgili tecrübe kazandırdığını belirtmektedir. Öğrencilerin %17'si bu konuda kararsız olduklarını % 19'u da stajın tecrübe kazandırmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 2: Öğrencilerin Kendi Alanı İle İlgili İşe Girmesinde; Okulda Aldıkları Eğitime, Donanıma, Staja ve Meslek Elemanlarının Bilgi Ve Becerilerine Olan İnançının Frekans Dağılımı

	Kesinlikle Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam	
Okulumuzda aldığımız eğitim mezun olduktan sonra alanımızla ilgili gireceğimiz bir iş için yeterlidir												
<i>Programlar</i>	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık	2	0,01	6	0,02	6	0,02	14	0,05	12	0,04	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	2	0,01	16	0,05	16	0,05	16	0,05	10	0,03	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi		0,00	4	0,01	12	0,04	8	0,03	12	0,04	36	0,12
İşletme Yöneticiliği	2	0,01	6	0,02	10	0,03	16	0,05	8	0,03	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	4	0,01	6	0,02	16	0,05	18	0,06	4	0,01	48	0,15
Pazarlama		0,00	2	0,01		0,00	12	0,04		0,00	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	2	0,01	2	0,01	8	0,03	10	0,03	6	0,02	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği		0,00	8	0,03	12	0,05	14	0,05	6	0,02	42	0,14
Genel Toplam	12	0,04	50	0,16	82	0,26	108	0,35	58	0,19	310	1,00
Meslek Derslerine Giren Öğretim Elemanlarının Meslek Bilgi ve Becerileri yeterlidir												
<i>Programlar</i>	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık	2	0,01		0,00	6	0,02	20	0,06	12	0,04	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	2	0,01	4	0,01	10	0,03	36	0,12	8	0,03	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	4	0,01	8	0,03	6	0,02	10	0,03	8	0,03	36	0,12
İşletme Yöneticiliği		0,00	4	0,01	2	0,01	24	0,08	12	0,04	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	6	0,02		0,00	6	0,02	22	0,07	14	0,05	48	0,15
Pazarlama		0,00		0,00		0,00	4	0,01	10	0,03	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	2	0,01	2	0,01		0,00	10	0,03	14	0,05	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği		0,00	6	0,02	8	0,03	16	0,05	12	0,04	42	0,14
Genel Toplam	16	0,05	24	0,08	38	0,12	142	0,46	90	0,29	310	1,00
Gördüğümüz staj/beceri eğitimi Meslekte Gerekli Tecrübe Kazanmak için yeterlidir												
<i>Programlar</i>	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık	4	0,01	10	0,03		0,00	16	0,05	10	0,03	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	2	0,01	6	0,02	14	0,05	28	0,09	10	0,03	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	6	0,02	6	0,02	6	0,02	10	0,03	8	0,03	36	0,12
İşletme Yöneticiliği		0,00	4	0,01	10	0,03	18	0,06	10	0,03	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	8	0,03	4	0,01	10	0,03	20	0,06	6	0,02	48	0,15
Pazarlama		0,00	2	0,01	2	0,01	8	0,03	2	0,01	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	2	0,01	2	0,01		0,00	14	0,05	10	0,03	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	2	0,01		0,00	12	0,04	12	0,04	16	0,05	42	0,14
Genel Toplam	24	0,08	34	0,11	54	0,17	126	0,41	72	0,23	310	1,00
MYO'muzun donanımı (atölye/labaroatuvar/kütüphane) yeterlidir												
<i>Programlar</i>	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık	6	0,02	8	0,03	10	0,03	8	0,03	8	0,03	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	16	0,05	12	0,04	10	0,03	18	0,06	4	0,01	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	14	0,05	10	0,03	8	0,03	2	0,01	2	0,01	36	0,12
İşletme Yöneticiliği	10	0,03	4	0,01	10	0,03	10	0,03	8	0,03	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	16	0,05	2	0,01	6	0,02	20	0,06	4	0,01	48	0,15

Pazarlama		0,00		0,00	4	0,01	8	0,03	2	0,01	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	10	0,03	4	0,01	2	0,01	10	0,03	2	0,01	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	6	0,02	4	0,01	16	0,05	10	0,03	6	0,02	42	0,14
Genel Toplam	78	0,25	44	0,14	66	0,21	86	0,28	36	0,12	310	1,00

Meslek yüksekokulunun kütüphane, laboratuvar derslik gibi donanımının yeterli olup olmadığı konusunda ise öğrencilerin %40'ı yeterli olduğunu, %39'u yetersiz olduğunu %21'i ise bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Hazırlanan ankette öğrencilerin öğrenim gördüğü mesleğe olan ilgi düzeyleri de sorulmuştur. Tablo 3'te ankette bu alanda sorulara verilen cevapların sonuçları bölümler bazında ve genel olarak raporlanmaktadır. Öğrencilerin %80'i okudukları programa ilişkin meslek alanlarını sevdiğini, %10'u sevmediklerini ve %10'u da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Program bazında incelendiğinde Pazarlama programı öğrencilerinin tamamı meslek alanlarını sevdiğini belirtmişlerdir.

Tablo 3: Öğrencilerin Meslek Alanını Sevme Frekans Dağılımı

	Kesinlikle Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam	
Öğrenim Gördüğüm meslek alanımı seviyorum												
Programlar	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık		0,00	6	0,02	4	0,01	10	0,03	20	0,06	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	2	0,01	2	0,01	6	0,02	30	0,10	20	0,06	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi		0,00	2	0,01	6	0,02	10	0,03	18	0,06	36	0,12
İşletme Yöneticiliği		0,00	2	0,01	4	0,01	14	0,05	22	0,07	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	4	0,01	2	0,01	4	0,01	16	0,05	22	0,07	48	0,15
Pazarlama		0,00		0,00		0,00	10	0,03	4	0,01	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri		0,00	4	0,01	4	0,01	8	0,03	12	0,04	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği		0,00	6	0,02	4	0,01	18	0,06	14	0,05	42	0,14
Genel Toplam	6	0,02	24	0,08	32	0,10	116	0,37	132	0,43	310	1,00

Öğrencilerin seçtikleri meslek alanına olan ilgilerinin mezuniyet sonrası meslek seçimine dönüşüp dönüşmeyeceğinin belirlenebilmesi içinde Ankette öğrencilere mezun olduktan sonra eğitim aldığı program ile ilgili bir işte çalışıp çalışmayacağı sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 4'te raporlanmıştır.

Tablo 4: Mezun Olduktan Sonra Okudukları Programla İlgili Çalışmayı Düşünen Öğrencilerin Frekans Dağılımı

Okulunuzu bitirdiğinizde programımızla ilgili bir iş yapmayı düşünüyor musunuz?	Evet		Hayır		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Programlar						
Bankacılık ve Sigortacılık	38	0,12	2	0,01	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	48	0,15	12	0,04	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	30	0,10	6	0,02	36	0,12
İşletme Yöneticiliği	36	0,12	6	0,02	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	38	0,12	10	0,03	48	0,15
Pazarlama	12	0,04	2	0,01	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	12	0,04	16	0,05	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	32	0,10	10	0,03	42	0,14
Genel Toplam	246	0,79	64	0,21	310	1,00

Öğrencilerin %79'u kendi alanlarıyla ilgili bir işte çalışmayı düşündüklerini % 21'i ise kendi alanlarıyla ilgili bir işte çalışmayı düşünmediklerini belirtmişlerdir. Programlar bazında inceleme yapıldığında ise en çok Bankacılık ve Sigortacılık ile Pazarlama programlarında yer alan öğrencilerin tamamına yakını kendi programlarıyla ilgili işlerde çalışmak istemektedirler. Tablo 3'te Pazarlama programı öğrencilerinin tamamının kendi meslek alanlarını sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Ancak Turizm ve Seyahat hizmetlerinde okuyan 28 öğrenciden 12 kişi kendi alanında çalışmak istediğini belirtirken 16 kişi kendi programı dışında bir alanda çalışmak istediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan sosyal program öğrencilerinin meslek alanı ile ilgili iş bulabilme inancına ilişkin veriler Tablo 5'te yer almaktadır. Öğrencilerin %74'ü öğrenim gördükleri meslek alanı ile ilgili iş bulabileceğine inanırken, % 14'ü kararsız olduklarını, % 12'si ise bulabileceklerine inanmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 5: Programlara Göre Öğrencilerin Meslek Alanı ile İlgili İş Bulabilme İnancı Frekans Dağılımı

Programlar	Kesinlikle Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Öğrenim Gördüğüm meslek alanı ile ilgili iş bulabileceğime inanıyorum												
Bankacılık ve Sigortacılık	6	0,02	2	0,01		0,00	10	0,03	22	0,07	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	4	0,01	4	0,01	10	0,03	28	0,09	14	0,05	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi		0,00	2	0,01	2	0,01	12	0,04	20	0,06	36	0,12
İşletme Yöneticiliği		0,00	2	0,01	8	0,03	22	0,07	10	0,03	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	4	0,01	2	0,01	6	0,02	20	0,06	16	0,05	48	0,15
Pazarlama		0,00		0,00	2	0,01		0,00	12	0,04	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	2	0,01		0,00	4	0,01	8	0,03	14	0,05	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	4	0,01	6	0,02	10	0,03	6	0,02	16	0,05	42	0,14
Genel Toplam	20	0,06	18	0,06	42	0,14	106	0,34	124	0,40	310	1,00

Ankette öğrencilerin mezun olduktan sonra çalışmak istedikleri sektörü belirlemeye yönelik sorulara verilen cevabın frekans dağılımları ve yüzdeleri Tablo 6'da raporlanmaktadır. Buna göre çalışmaya katılan öğrencilerin yarısına yakını kamu sektöründe çalışmak istemektedir. Öğrencilerin %23-%25 i ise özel sektörde çalışmak ya da kendi işini kurmak istemektedir.

Tablo 6: Programlara Göre Öğrencilerin Mezun Olduktan Sonra Çalışmak İstedikleri Sektörlerin Frekans Dağılımı

Programlar	Çalışmak istemiyorum		Diğer		Kamu sektörü		Kendi işimi kurmak		Özel sektör		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık		0,00		0,00	22	0,07	14	0,05	4	0,01	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı		0,00	2	0,01	32	0,10	14	0,05	12	0,04	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi		0,00		0,00	24	0,08	6	0,02	6	0,02	36	0,12
İşletme Yöneticiliği		0,00	2	0,01	16	0,05	8	0,03	16	0,05	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	4	0,01		0,00	26	0,08	12	0,04	6	0,02	48	0,15
Pazarlama		0,00		0,00	4	0,01	2	0,01	8	0,03	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	4	0,01	2	0,01	10	0,03	4	0,01	8	0,03	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği		0,00	2	0,01	12	0,04	12	0,04	16	0,05	42	0,14
Genel Toplam	8	0,03	8	0,03	146	0,47	72	0,23	76	0,25	310	1,00

Son olarak Tablo 7’de öğrencilerin iş bulmak için kullanacağı yöntemlerin belirlenmesine yönelik soruya verilen yanıtlar değerlendirilmiştir.

Tablo 7: Programlara Göre Öğrencilerin İş Bulmada En Etkili Yönteme İlişkin Görüşlerinin Frekans Dağılımı

Programlar	Bireysel Başvuru		İnternet ortamı		Tanıdıklar aracılığıyla		Türkiye İş Kurumu		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bankacılık ve Sigortacılık	22	0,07		0,00	10	0,03	8	0,03	40	0,13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	18	0,06	4	0,01	26	0,08	12	0,04	60	0,19
Emlak ve Emlak Yönetimi	12	0,04		0,00	16	0,05	8	0,03	36	0,12
İşletme Yöneticiliği	12	0,04		0,00	20	0,06	10	0,03	42	0,14
Muhasebe ve vergi uygulamaları	16	0,05	2	0,01	22	0,07	8	0,03	48	0,15
Pazarlama	6	0,02		0,00	2	0,01	6	0,02	14	0,05
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	12	0,04		0,00	6	0,02	10	0,03	28	0,09
Turizm ve Otel İşletmeciliği	26	0,08	2	0,01	6	0,02	8	0,03	42	0,14
Genel Toplam	124	0,40	8	0,03	108	0,35	70	0,23	310	1,00

Tablo 7’de yer alan verilere göre Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulundaki ankete katılan öğrenciler arasındaki iş bulmada en etkili yöntem bireysel başvuru olduğu tespit edilmiştir. Bireysel başvuru ile iş bulabileceğine inanan öğrencilerin oranı %40 iken, %35’i tanıdıklar aracılığıyla, %23’ü de Türkiye İş Kurumu aracılığıyla iş bulabileceğini belirtmiştir. İş bulmada en az etkili yöntemin ise internet ortamından yapılan iş başvuruları olduğu değerlendirilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu sosyal program öğrencilerinin, mezun olduktan sonra istihdam edilmelerine ilişkin beklenti düzeyleri; okulun eğitimi, donanımı, meslek elemanlarının yeterliliği, stajın katkısı, meslek alanlarını sevmeye, mezun olduktan sonra kendi alanıyla ilgili çalışmayı düşünme, meslek alanı ile ilgili iş bulabilme inancı, çalışmak istedikleri sektör ve iş bulmada en etkili yöntemler uygulanan anket tekniği ile belirlenmiştir.

Elde edilen veriler sonucunda öğrencilerin istihdam edilmelerine yönelik olarak meslek yüksekokullarındaki eğitimin, donanımın, stajın ve öğretim elemanlarının bilgi ve becerilerin yeterliliği değerlendirilmiştir. Buna göre her 10 öğrenciden 5’ine göre meslek yüksekokulunda verilen eğitimin yeterli olduğu, 2’sine göre ise yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanları açısından yapılan değerlendirmede ise 10 öğrenciden 8’i öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli bulunmaktadır. Bu iki veri birlikte incelendiğinde her ne kadar öğretim elemanlarının mesleki bilgi ve becerisi fazla olsa da verilen eğitim istihdam açısından yetersiz değerlendirilmesinin nedeni müfredat ve ders içeriklerinden kaynaklanmış olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Okulun laboratuvar, kütüphane gibi fiziki donanımları açısından yeterliliği konusunda da 10 öğrenciden 4’ü bu donanımları yetersiz bulunduğunu belirtmiştir. Dumlupınar Üniversitesinde meslek yüksekokullarının ana kampüsün dışında farklı kampüslerde yer alması ve kütüphanelerinde ana kampüste bulunması meslek yüksekokulu öğrencilerinin erişimlerini zorlaştırmaktadır. Ayrıca derslik, laboratuvar gibi ortamların eksik ya da yetersiz olması da söz konusudur.

Öğrencilerin iş hayatına daha kolay adapte olmalarını sağlamak ve okulda gördükleri eğitimin uygulamasını öğrenmeleri için gerçekleştirilen stajın tecrübe kazandırdığını düşünen öğrencilerin oranı %64’tür. Bu oran aslında stajdan beklenen etkinin öğrencide tam olarak oluşmadığını göstermektedir. Staj uygulamalarının denetlenmesi konusunda yaşanan aksaklıkların giderilmesi ile bu oran daha yukarılara çekilebilir.

Meslek alanını sevme konusunda veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin % 80'inin öğrenim görmekte oldukları programa ilişkin mesleklerini sevdiğini tespit edilmiştir. Bu veriler program bazında değerlendirildiğinde en yüksek oranda mesleğini seven öğrencilerin pazarlama programı öğrencileri olduğu belirlenmiştir. Pazarlama programı öğrencilerinin tamamı (% 100) meslek alanını severken, en az (%71) meslek alanını seven öğrenciler ise Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı öğrencileridir. Bu veriler öğrencilerin büyük çoğunluğunun meslek alanını sevdiğini söylemek mümkündür. Yine bu sonuçlarla ilişkili olarak öğrencilerin %79'u mezun olduktan sonra kendi alanlarında çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Özellikle meslek alanını sevmeye en yüksek orana sahip olan Pazarlama programı ile Bankacılık ve Sigortacılık programı öğrencilerinin neredeyse tamamına yakını kendi programlarıyla ilgili işlerde çalışmak istemektedirler. Ancak yine mesleğini en az sevme oranına sahip Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı öğrencilerinin % 57'si kendi programı dışında bir alanda çalışmak istemektedirler. Meslek alanını sevme ve meslek alanıyla ilgili bir işte çalışma verilerinin sonuçları birbirini desteklemektedir. Kütahya Meslek yüksekokulu sosyal programlar içerisinde meslek alanını en az seven ve meslek alanı dışında çalışmak isteyen öğrenciler Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı öğrencileridir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek alanıyla ilgili istihdam edilmelerine ilişkin beklentileri değerlendirildiğinde 10 öğrenciden 7'si meslek alanı ile ilgili iş bulabileceğine inanmaktadır. Programlar bazında veriler incelendiğinde Emlak ve Emlak yönetimi programları ile pazarlama programında 10 öğrenciden 9'u meslek alanı ile ilgili iş bulabileceğine inanmaktadır. Meslek alanını ile ilgili iş bulabilme inancı konusunda en düşük oran ise Turizm ve Otelcilik programı öğrencilerine aittir.

Öğrencilerin en fazla istihdam edilmek istedikleri sektör %47 oranıyla kamu sektörü olarak tespit edilmiştir. Özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerin oranı %25, kendi işini kurmak isteyen öğrencilerin oranı ise % 23'tür. Öğrencilerin %3'ü çalışmak istemediğini belirtirken, %3'ü de diğer seçeneğini seçmiştir. Program temelli veriler incelendiğinde en fazla kamu sektöründe çalışmak isteyen öğrenciler, Emlak ve Emlak yönetimi (%66), Bankacılık ve Sigortacılık programı (%55), muhasebe ve vergi uygulamaları programında bulunan öğrencilerdir. En az kamu sektöründe çalışmak isteyen öğrenciler ise Pazarlama (%28) ve Turizm otel programında yer alan öğrencilerdir. Özel sektörde en fazla istihdam edilmeyi isteyen öğrenciler pazarlama programı (%57), işletme yönetimi (%38) ve Turizm otel programında (%38) yer alan öğrencilerdir. Bankacılık ve sigortacılık programı (%10) ve muhasebe ve vergi uygulamaları programında (%12) yer alan öğrenciler ise özel sektörde çalışmayı en az isteyen öğrencilerdir. Kendi işini kurmayı en fazla isteyen öğrenciler ise Bankacılık ve sigortacılık programı (%35), Turizm otel programı (%28) ve muhasebe ve vergi uygulamaları programı (%25) öğrencileridir. Pazarlama (%14) ve Turizm seyahat programı (14) öğrencileri ise en az kendi işini kurmak isteyen program öğrencileri olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada öğrencilerin istihdamı için en etkili yöntemin bireysel başvuru (%40) olduğu tespit edilmiştir. Özellikle turizm otel programı (%61) ve Bankacılık sigortacılık programı (%55) öğrencileri bireysel başvurunun iş bulmada en fazla etkili olduğunu düşünen öğrencilerdir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %35'i ise tanıdıklar aracılığıyla iş bulmanın mümkün olduğunu belirtmişlerdir. Tanıdıklar aracılığıyla iş bulabileceklerini düşünen programlar ise İşletme Yöneticiliği (%47), muhasebe vergi uygulamaları programı (%45), Emlak ve emlak yöneticiliği programı (%44) ile Büro yönetimi ve Yönetici Asistanlığı programı (%43) öğrencileridir. Anket çalışmasında iş bulmada en az etkili yöntemler ise, Türkiye İş Kurumu (%23) ve internet ortamı (%3) olarak belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda ankete katılan öğrencilerin bazı bölümler hariç genel olarak öğrenim gördükleri programları sevdiğini ve bu programlarda çalışmak istedikleri sonucu çıkmaktadır. İlgili oranları daha yukarılara çekmek ve bütün programlara yaymak için öğrencilerin tercih ettikleri programlar hakkında tercih işleminin öncesinde ve sonrasında gerekli bilgilendirmenin yapılması yararlı olabilecektir. Mesleklerin gerektirdiği nitelikler, istihdam olanakları, çalışma koşulları gibi konular öğrencilere YÖK ve İŞKUR gibi kurumlar tarafından aktarılabilir. Ayrıca çalışmada öğrencilerin iş arama faaliyetinde yüksek oranda bireysel başvuru yönteminin geçerliliğine inandığı görülmektedir. İŞKUR Müdürlüklerinin iş arama sürecinde üstlenmiş oldukları rolü öğrencilere gösterecek çeşitli etkinliklerin yapılması iş arama faaliyetlerinde İŞKUR'un üstlenmiş olduğu fonksiyonları öğrencilere tanıtabilecektir. Böylelikle öğrencilerin iş bulmada İŞKUR'a olan bakış açısı değişecektir. Diğer taraftan her MYO' da tüm programın açılması son derece yanlış bir uygulama olmaktadır. Örneğin

anket sonuçlarında turizm ile ilgili iki bölümün öğrencileri okudukları bölümden memnun olma ve bu bölümde çalışmaya yönelik beklentileri oldukça düşüktür. Bunda Kütahya’da turizm sektörünün fazlaca gelişmemiş olması kuşkusuz önemli bir etkidir. Özellikle taşrada kurulu bulunan Meslek Yüksekokullarında bölgenin şartlarına uygun bölümler açılması yararlı olacaktır. Böylelikle öğrencilerin staj ile ilgili sıkıntıları da giderilebilecektir.

REFERANSLAR

- Aksoy, Hasan, Hüseyin. (2007). İşsizlik - Eğitim İlişisine Genel Bir Bakış Ve Gelecekte İzlenecek Politikalara İlişkin Görüşler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1(32), 129-138.
- Fırat, Yöney, Zerrin, Nilgün Özel. (2003). Uludağ Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Çalışma Hayatından Beklentileri Üzerine Bir Değerlendirme. Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 5(1).
- Kaya, Ali. (2014). Meslek Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitim Öğretim ve Geleceğe Yönelik Düşünceleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2), 349-356.
- Kazu, Yaşar ve Oğuzhan, Özdemir. (2004). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Beklentileri (Beklenti Profili) Fırat Üniversitesi Örneği. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.
- Ünal, Işıl. (1990). Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin İstihdam Beklentileri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 23(1), 103-127.
- Ünal, Işıl. (1990). Üniversite Mezunlarının İstihdam Sorunları. Eğitim ve Bilim Dergisi, 76 (1), 37-45
- Yazçayır Beyhan, Recep Hatipoğlu, Engin Kalay. (2015). Cinsiyet ve Programlarına Göre Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Gelecek Beklentileri (İnegöl Meslek Yüksekokulu Örneği). 4. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu "Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokullarının Rolü", Yalova.